

Estructura de la Comunicació

Codi: 103844

Crèdits: 6

2025/2026

Titulació	Tipus	Curs
Comunicació Audiovisual	FB	1

Professor/a de contacte

Nom: Ana Isabel Fernández Viso

Correu electrònic: ana.fernandez.viso@uab.cat

Equip docent

Angel Castellanos Diaz

Santiago Javier Justel Vazquez

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

És recomanable el seguiment de les informacions d'actualitat sobre el sistema de comunicació social i la indústria audiovisual, principalment de Catalunya, Espanya i Europa.

Objectius

Aquesta assignatura introdueix l'alumnat en el coneixement dels trets estructurals dels sistemes de comunicació social i de les indústries de la comunicació i la cultura, prestant especial atenció al sector audiovisual. Per tal d'entendre els perquè de la seva configuració, es té en compte el marc històric, econòmic, polític, social, cultural i tecnològic en què es desenvolupen, així com els actors polítics, econòmics i socials que els modelen amb el seu comportament i estratègies (organismes reguladors, grups de comunicació, grans plataformes tecnològiques, entitats empresarials i professionals, etc.).

L'atenció es focalitza principalment en els contextos català i espanyol, emmarcant-los dins de l'Europa occidental i, particularment, dels països mediterranis, encara que també es tenen presents els àmbits internacional i transnacional.

L'objectiu central de l'assignatura és desenvolupar una actitud reflexiva i la capacitat d'analitzar críticament els fenòmens i els processos comunicatius actuals.

Resultats d'aprenentatge

1. KM01 (Coneixement) Identificar els fonaments de l'estructura, les teories i la història de la comunicació.
2. KM03 (Coneixement) Descriure l'estructura del sistema de comunicació audiovisual i la seva evolució fins a l'actualitat.
3. SM02 (Habilitat) Demostrar un coneixement de les dinàmiques polítiques, socials i culturals actualment existents al món que són el context de qualsevol comunicació.

Continguts

El temari s'organitza en tres blocs:

-El primer clarifica els conceptes clau de l'assignatura i les perspectives teòriques des de les quals s'estudia i exposa i analitza les principals tendències de canvi en la producció, distribució, comercialització i consum de continguts.

-El segon presenta els actors que contribueixen a l'articulació dels sistemes de comunicació social i de mitjans i les indústries de la comunicació, des de l'Estat i els reguladors independents, als grups de comunicació, les plataformes digitals i les xarxes socials, les associacions empresarials, els organismes de mesura d'audiències o la societat civil organitzada.

-El tercer analitza de manera general els sectors mediàtics i de les indústries de la comunicació amb una perspectiva d'actualitat.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	35	1,4	
Seminaris: debats d'actualitat, exercicis i activitats de recerca	14	0,56	
Tipus: Supervisades			
Tutories	8	0,32	
Tipus: Autònomes			
Activitats de recerca	42	1,68	
Estudi autònom	42	1,68	

Dos terços de la docència presencial es desenvoluparan amb el grup complet i un terç en seminaris amb grups reduïts.

Les sessions amb tot el grup es portaran a terme fonamentalment a partir de classes magistrals, que podran combinar-se amb activitats interactives, centrades en els blocs temàtics apuntats a l'apartat "continguts". També s'aclariran els dubtes relatius a les lectures obligatòries que hagi de fer l'alumnat i al treball d'autoaprenentatge. A més, l'assignatura incorpora metodologies innovadores com la gamificació, que s'utilitza en bona part de les sessions per reforçar el repàs dels continguts teòrics de manera participativa i motivadora. Aquestes dinàmiques permeten a l'alumnat identificar de manera autònoma quins conceptes domina i quins

requereixen una revisió més profunda. El seu ús afavoreix la implicació activa en el procés d'aprenentatge i millora la retenció dels continguts.

En els seminaris es realitzaran activitats pràctiques d'aprofundiment en la matèria del curs, que poden requerir la cerca o l'anàlisi prèvia de diversos tipus de recursos d'aprenentatge (notícies, textos acadèmics, informes, etc.). És obligatòria l'assistència, com a mínim, al 80% de les sessions del seminari per a poder ser avaluat d'aquest.

El dia de la presentació de l'assignatura es donarà informació més detallada de l'organització de les sessions. S'utilitzarà el Campus Virtual, també, per a facilitar materials docents i informacions necessàries per a l'adequat seguiment del curs.

El plantejament de l'assignatura incorporarà la perspectiva de gènere en totes les vessants possibles, des dels continguts a les metodologies aplicades a les dinàmiques de treball i participació de l'alumnat a l'aula, de manera que es faciliti una interacció igualitària.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen parcial 1	35%	3	0,12	KM01, KM03, SM02
Examen parcial 2	35%	3	0,12	KM01, KM03, SM02
Seminari d'activitats pràctiques	30%	3	0,12	KM01, KM03, SM02

L'assignatura consta de les opcions i activitats d'avaluació següents:

Avaluació continuada

1. Exercicis relatius a les qüestions tractades en el seminari i participació qualitativa en aquests, que suposaran el 30% de la qualificació. És obligatòria l'assistència a, com a mínim, el 80% de les sessions de seminari per ser avaluat d'aquest. Pel seu caràcter vinculat a l'actualitat, les activitats d'avaluació del seminari no seran recuperables.

2. Dos exàmens o proves d'avaluació parcials sobre els continguts teòrics, cadascun dels quals representa el 35% de la qualificació final, i que són alliberatoris de matèria.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir una nota igual o superior al 4 en els dos exàmens parcials i que la mitjana entre tots dos resulti igual o superior al 5. En cas que es suspenguin es pot participar a la recuperació, sempre i quan s'hagi estat prèviament avaluat dels dos exàmens parcials.

Si no es fa un dels dos exàmens parcials la qualificació final serà "no avaluable".

En el supòsit que no se superi la recuperació d'un dels dos exàmens, perquè s'obtingui una nota inferior al 4 o, encara estant entre el 4 i el 4,9, no s'aconsegueixi la nota mitjana de 5 amb l'altre parcial, la qualificació definitiva de l'assignatura serà la que s'obtingui en aquest examen (o la mitjana, si queden tots dos suspesos).

Les dates de les activitats d'avaluació i de recuperació seran anunciades el dia de presentació de l'assignatura. La informació també serà disponible al campus virtual.

Estudiants a partir de la segona matrícula:

A partir de la segona matrícula l'alumnat pot optar a ser avaluat mitjançant A) el sistema d'avaluació continuada, B) el sistema d'avaluació única o C) només la realització dels dos exàmens o proves parcials prevists per a l'alumnat de primera matrícula, però en aquest cas cal obtenir una nota igual o superior al 4 en els dos exàmens parcials i que la mitjana entre tots dos resulti igual o superior a 5 per aprovar. En cas de suspendre'ls, es podrà optar a la recuperació de cadascun d'ells, sempre que s'hagi estat prèviament avaluat en tots dos.

Si s'opta pel tercer sistema d'avaluació (el C), la qualificació de l'assignatura correspondrà a la mitjana d'aquests dos exàmens, sempre que s'hagi obtingut en tots dos una nota igual o superior a 4. Si no se'n fa un, la qualificació final serà "no avaluable" i si se suspèn un amb una nota inferior a 4, la qualificació definitiva de l'assignatura serà la que s'obtingui en aquest examen (o la mitjana, si queden tots dos suspesos).

S'entendrà que l'alumnat a partir de la segona matrícula que no comuniqui explícitament per correu electrònic la seva opció d'avaluació en el termini anunciat per a fer-ho a principis de curs, farà els dos exàmens parcials (opció C).

Avaluació única:

L'avaluació única de l'assignatura consta de les activitats i els percentatges següents:

1. Control de coneixements: 40% - Prova teòrica (tipus test) sobre tots els continguts de l'assignatura. Per a fer mitjana amb les altres dues activitats avaluables i optar a superar l'assignatura s'ha d'obtenir una nota igual o superior a 4 en aquesta prova teòrica (condició indispensable). En cas de suspendre-la amb una nota inferior al 4, la nota final de l'assignatura serà la d'aquesta prova.

2. Exercici escrit de reflexió i argumentació sobre els continguts de l'assignatura: 30%. Es realitzarà el mateix dia que el control de coneixements.

3. Realització d'un o de diversos exercicis pràctics relatius a les qüestions treballades al seminari: 30%. Es farà el mateix dia que les dues activitats anteriors. Aquesta activitat no es podrà recuperar, per la qual cosa en cas d'haver de presentar-se a la recuperació, es mantindrà la nota obtinguda en aquest exercici en la primera convocatòria.

$1 (40\%) + 2 (30\%) + 3 (30\%) = 100 \%$ NOTA FINAL DE L'ASSIGNATURA

S'aprova amb una nota igual o superior al 5. La data de la revisió de les notes serà la mateixa que per a l'alumnat d'avaluació continuada i s'anunciarà a classe.

La recuperació del sistema d'avaluació única consistirà a tornar a realitzar els exercicis 1 i 2, que faran mitjana ponderada amb la nota obtinguda en l'exercici 3.

CALENDARI DE PROVES D'AVALUACIÓ

Les dates de les activitats d'avaluació i de recuperació seran anunciades el dia de presentació de l'assignatura. La informació també estarà disponible al Campus Virtual.

PLAGI

L'estudiant que realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat...) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació tindrà una qualificació de 0 en aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats, la qualificació final de l'assignatura serà 0.

ÚS D'INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL (IA)

En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han

influint en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

ALBORNOZ, Luis; i GARCÍA LEIVA, Trinidad (eds.) (2017). *Diversidad e industria audiovisual. El desafío cultural del siglo XXI*. México: Fondo de Cultura Económica.

ARESTE, José María (2021). *La guerra del streaming. El ascenso de Netflix*. Madrid: Ediciones Rialp.

BIRKINBINE, Benjamin; GÓMEZ, Rodrigo; and WASKO, Janet (2016). *Global media giants*. Londres; Nueva York: Routledge.

BUSTAMANTE, Enrique (2013). *Historia de la radio y la televisión en España: una asignatura pendiente de la democracia*. Barcelona: Gedisa.

CAGÉ, Julia (2016). *Salvar los medios de comunicación: capitalismo, financiación participativa y democracia*. Barcelona: Anagrama.

CAÑEDO, AzaharaM; i SEGOVIA, Ana I. (2022). La plataformización de los medios de comunicación de servicio público. Una reflexión desde la economía política de la comunicación. In: Goyanes, Manuel & Campos-Rueda, Marcela (Eds.). *Gestión de medios Públicos en el Entorno Digital* (pp. 65-88). Valencia: Tirant Humanidades.

CEREZO, Pepe (2022). *Deconstruyendo los medios. Cómo adaptar las empresas de comunicación al entorno digital*. Córdoba: Editorial Almuzara.

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2025). Informe 2024. L'audiovisual a Catalunya, Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya.
https://www.cac.cat/sites/default/files/2025-06/Informe_audiovisual_Catalunya_2024_reduida_0.pdf

DÖNDERS, Karen (2019). *Public service media between theory, rules and practice*. Londres: Palgrave Macmillan.

DOYLE, Gillian (2018). Television and the development of the data economy: data analysis, power and the public interest. *International Journal of Digital Television*, 9(1), pp. 53-68.

FERNÁNDEZ, Isabel (Coord.) (2017). *Austeridad y clientelismo. Política audiovisual en España en el contexto mediterráneo y de la crisis financiera*. Barcelona: Gedisa.

FIEIRAS-CEIDE, César; TÚÑEZ-LÓPEZ, José Miguel; i RODRÍGUEZ-CASTRO, Marta (Eds.). (2023). *Innovar en innovación televisiva. Análisis de casos de éxito en los medios públicos europeos*. Salamanca: Comunicación Social Ediciones.

GARCÍA SANTAMARÍA, José Vicente; i PÉREZ-SERRANO, María José (2024). *Grupos de comunicación españoles: final de etapa*. Editorial UOC.

HALLIN, Daniel; i MANCINI, Paolo (2008). *Sistemas de medios comparados. Tres modelos de relación entre los medios de comunicación y la política*. Barcelona: Hacer.

JONES, Daniel E. (2005). "Aproximación teórica a la Estructura de la Comunicación Social". *Sphera Publica: Revista de Ciencias Sociales y de la Comunicación*, 5, 19-39.

LÓPEZ, Bernat; HUERTAS BAILÉN, Amparo; i PERES-NETO, Luis (Eds.) (2025). *Informe de la comunicació a Catalunya 2023-2024*. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès): Generalitat de Catalunya i Institut de la Comunicació (InCom-UAB).

MCDONALD, Paul (Ed.) (2022). *The Routledge Companion to Media Industries*. Routledge.

NEWMAN, Nic; ROSS ARGUEDAS, Amy; ROBERTSON, Craig T.; KLEIS NIELSEN, Rasmus; i FLETCHER, Richard (2025). *Digital News Report 2025*. Oxford: Reuters Institute.
https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2025-06/Digital_News-Report_2025.pdf

PUPPIS, Manuel; MANSELL, Robin; i VAN DEN BULCK, Hilde (2024). *Handbook of Media and Communication Governance*. Edward Elgar Publishing.

PEIRANO, Marta (2019). *El enemigo conoce el sistema: Manipulación de ideas, personas e influencias después de la economía de la atención*. Barcelona: Debate.

QUINTAS-FROUFE, Natalia; GONZÁLEZ-NEIRA, Ana (Coords.) (2021). *Los estudios de la audiencia. De la tradición a la innovación*. Barcelona: Gedisa.

SALAVERRÍA, Ramón; i MARTÍNEZ-COSTA, Pilar (Eds.) (2021) *Medios nativos digitales en España. Caracterización y tendencias*. Salamanca: Comunicación Social Ediciones.

SÁNCHEZ-GEY VALENZUELA, Nuria. (2021). *Historia y estructura de la producción audiovisual*. Ediciones Pirámide.

TÚÑEZ-LÓPEZ, Miguel; CAMPOS-FREIRE, Francisco; i RODRÍGUEZ-CASTRO, Marta (Eds.) (2021). *The values of public service media in the Internet society*. London: Palgrave Macmillan.

ZUBOFF, Shoshana (2021). *La era del capitalismo de vigilancia*. Barcelona: Paidós Ibérica.

Butlletí de l'Observatori de la Producció Audiovisual. Universitat Pompeu Fabra. <https://www.upf.edu/web/opa>

Butlletí d'informació sobre l'audiovisual de Catalunya (BIAC). Consell de l'Audiovisual de Catalunya
<https://www.cac.cat/acords-recerca/biac-%28-informes-del-sector-quadrimestrals-%29>

During the course other complementary bibliographical references and online sources will be suggested to delve into the contents explained and to follow up on the news of the sector.

Programari

Eines bàsiques de Microsoft Office, aplicacions de l'entorn Moodle i plataformes virtuals d'aprenentatge gratuïtes.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	41	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	42	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	43	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	4	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt

